

GLEDALIŠKI LIST

Narodnega gledališča v Ljubljani

1938-39

OPERA UREDNIK: M. BRAVNIČAR

13 E. WOLF-FERRARI:
ŠTIRJE GROBJANI

Din 250

Izhaja za vsako premijero

Priporoča se Vam

„SLAVIJA“

Jugoslovanska zavarovalna banka d. d. v Ljubljani
za zavarovanje

proti oškodovanju vsled požara, eksplozije, kraje, toče,
nesreč i. t. d. — na zgradbah, opremi, tvornicah, avto-
mobilih kot tudi na lastnem telesu in življenju

Podružnice: Beograd, Sarajevo, Zagreb, Osijek, Novi Sad, Split

Glavni sedež: Ljubljana, Gosposka ul. 12

Telefon šte. 2176 in 2276

Ljudska posojilnica v Ljubljani

registr. zadr. z neom. jamstvom

Ljubljana, Miklošičeva c. št. 6, v lastni palači
obrestuje hranilne vloge najugodneje.

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive
obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%

Tovarna kranjskega
lanenega olja in firneža

HROVAT & Komp.
LJUBLJANA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

1938, 39 ŠTEV. 13 OPERA UREDNIK: M. BRAVNIČAR

E. WOLF-FERRARI:
ŠTIRJE GROBJANI

PREMIERA 19. DECEMBRA 1934
PRVA LETOŠNJA UPRIZORITEV 14. MARCA 1939

Wolf-Ferrari je prav svojevrsten pojav v sodobni operni tvorbi. Z bistvom današnjega časa in stremljenji sodobne glasbe ter sodobnega gledališča nima ničesar skupnega. Wolf-Ferrarijeva dela so umaknjena nazaj v dobo neapeljske komične opere in so povezana z današnjim časom le toliko, kolikor pač ni mogoče obiti posledic rojstnega datuma, del in njihovega avtorja. Wolf-Ferrarijeve odrske stvari so svet zase, so podobne oazi, ki jo loči povsem drugačna okolica. Če primerjamo njegovo delo po vsebini in slogu z drugimi sodobnimi tvorbami, občutimo na prvi pogled, da taka dela rodi le izraziti artizem. Kljub vsemu temu je Wolf-Ferrari prepričevalen in v tehniki tako dovršen umetnik, da predstavlja v operni produkciji vidno mesto izrazite osebnosti. Značaj njegovih oper je vesel. V svojih delih je genialen stilist, ki je odkril vse fineše 17. stoletja in s svojo osebnostjo oživel vse starinske glasbene oblike. To velja za Ferrarija le kot opernega skladatelja, kot simfonik je namreč drugačen, a v tem skoraj nepoznan. V njegovem načinu dela je nekaj germanskega, kar spominja na sistem in metodo, vendar je melodičnost njegovih del (»Štirje grobjani«, »Radovedne ženske«, »Ljubezen zdravnik«) tako ljubka, da takoj spoznamo njegovo latinsko naravo.

Posebno zanimiv je Ferrarijev glasbeni razvoj. Že v zgodnji mladosti je ljubil glasbo, ni pa bil toliko navdušen za melodramatično,

kakor za čisto glasbo. Ko je bil še deček, so ga nekoč peljali v Bayreuth k Wagnerjevim svečanim igram. Te predstave so ga tako navdušile, da je opustil slikarstvo in se popolnoma posvetil glasbi. Na njegov razvoj je Wagner silno vplival. Sam je izjavil, da je ta vpliv mrzlica, ki prinaša smrt ali življenje. »Ozdravel sem«, je dejal Ferrari, »šele tedaj, ko sem se oprijel prve glasbe, ki sem jo slišal v otroških letih v Benetkah. Vrnil sem se k staremu načinu glasbe. Napadajo me radi tega in pravijo, da sem reakcionarec, jaz pa sem mnenja, da se stare glasbene oblike modernejšje nego nove. Mladina hoče danes vse preobrniti in obnoviti, zaradi tega nismo padli ne v dekadenco niti v prehodni čas, temveč v kaos. Vsak hoče biti kar najbolj originalen in komplicira najenostavnejše stvari.

Wolf-Ferrari se je rodil v Benetkah 12. januarja 1876. Njegov oče Avgust Wolf je bil slikar in uradnik galerije Schack v Monakovem, mati, rojena Ferrari, pa je bila Italijanka. V začetku je bil samouk, pozneje od leta 1903. do 1905. pa v Monakovem Rheinbergerjev učenec. Začetki njegove skladateljske kariere so bili težki in burni. Prvi uspeh si je priboril leta 1889. s »Sulamit«. Pozneje je zložil komično opero »Pepelko«, uprizorjeno prvič leta 1900. v Benetkah, ki pa je propadla. Skladatelj in libretist Boito ga je ob tem neuspehu tolažil, da je treba prve opere utopiti, kakor mlade mačke. Po tem neuspehu je šel Wolf-Ferrari v Nemčijo, kjer je uglasbil Dantejevo »Novo življenje« in mnogo komorne glasbe. Leta 1902 so uprizorili v Bremenu z uspehom njegovo »Pepelko«. Eno leto pozneje je dokončal »Radovedne žene« in »Štiri grobjane«, leta 1908 opero »Biseri Matere Božje«, leta 1909 »Suzanino tajnost« in l. 1913 »Zdravnik ljubezen«. Med njegove zadnje opere spada »Sly« (1927). Wolf-Ferrarijeve opere so postopoma pridobivale vedno večje uspehe v Italiji in v inozemstvu. V Berlinu so ponavljali »Radovedne ženske« 75 krat. Boito, ki je dopisoval z njim, mu je svetoval, naj ostane čim dalje v Nemčiji in Ferrari se res dolgo časa ni hotel vrniti v domovino. Šele leta 1912, ko je bil imenovan za ravnatelja beneškega konservatorija, se je vrnil v Italijo. V Benetkah je ostal 5 let. Zaradi omalovaževanja in drugih neprijetnosti pa jih je zapustil in odšel v Zürich, kjer je živel zelo samotarsko. Pozneje se je vrnil še enkrat za kratek čas v Italijo, in sicer na povabilo ravna-

telja milanske »Scale« ob priliki uprizoritve »Radovednih žensk«, ki so doživele v Milanu ogromen uspeh. Njegovo stalno bivališče je sedaj na deželi v bližini Monakova. V tem mirnem in samotnem kottičku je napisal svoja najboljša dela. Ljubi samoto ter se izogiba hrupnemu življenju. Wolf-Ferrari je ponižnega, menda celo boječeva značaja in je resničen nasprotnik vsega, kar bi ne soglašalo z njegovo željo po samoti, ki jo toliko ljubi.

»Štirje grobjani« so tretja Wolf-Ferrarijeva opera na našem odru. Sižeji njegovih oper so navadno vzeti iz ozkega življenjskega kroga. Nasprotja med ženskim in moškim, družinski prepirčki, kaprice in prefriganost žensk; moška trma, oholost in gospodovalnost, boj med »šibkim« in »močnim« spolom brez krvavih posledic — vse take in podobne vzroke malih tragikomedijskih štirimi stenami nam pripoveduje v konverzacijskem tonu Wolf-Ferrari po vzoru neapeljske komične opere in Goldonijeve »Comedie del arte«. Vsi zapletljaji se iztečejo iz smešnosti v srečen in zadovoljiv konec. »Štirje grobjani« se zaključijo z jokom in stokom na sceni, a prav zato s še večjim smehom pri gledalcih.

M. Br.

Vsebina »Štirih grobjanov«

1. slika. — V Benetkah. Po ulicah karneval, veselje. Doma pa sedita Margarita, druga žena bogatega Lunarda, in njegova hčerka iz prvega zakona Lucieta in si tožita o neznosnem življenju, ki ga imata radi nazorov očeta oziroma moža. Ne privoščita nima ničesar, ne pusti ju nikamor, za zabave nima smisla. — Lucieta vidi edino svojo rešitev v možitvi, o kateri nekaj sluti a od matere ničesar ne izve. V tem se vrne mož domov, ne pozdravi, ampak na njiju pozdrav odvrne: »Pozdravljanje ni delo — vidve skrbite za delo, jaz za razvedrilo.« Beseda razvedrilo učinkuje kot bomba. Obe mislita, da ju popelje na karneval, a »razvedrilo« obstoja v tem, da ju povabi na večerjo. »Kam pa? Kam pa?« »Nikamor« Povabil je tri može: Kanciana, Mavricija in Simona, ki so »grobjani še hujši kot on« — na večerjo. Razočaranje obeh razjezi Lunarda, ki jima napravi pridigo o »današnjih ženskah« in končno spodi Lucieto iz

sobe. Na ženino vprašanje o možitvi, pove Lunardo, da je že gotovo in da je ženin Filipeto, sin Mavricija. »A tiho, da niti veter ne čuje!« ji zabiča. — »Kdaj pa poveš Lucieti?« — »I, ko se poroči.« — »In ne bosta se videla prej?« — »Ne, gospa, tu v moji hiši ljumbimkanja ne bo nikdar.« Odide in se vrne z vestjo, da je prišel ženinov oče, da se pogovore. »Žena, pojdi ven!« — »Kaj?« — »Ven se mi spravi!« — »Kaj nisem tvoja žena?« »Ven pojdi!« in s silo jo spodi iz sobe.

Mavricij pride in oba se dogovorita o poroki.

2. *slika.* — Filipeto pove svoji teti Mariini, ženi Simona, da ga oče hoče oženiti z Lucieto, katero pa bo smel videti šele po poroki, in jo prosi naj mu pomaga. V tem pride na obisk Felice s svojim možem Kancianom in svojim prijateljem Rikardom. Ženi skujeta načrt, da pripelje Rikardo Filipeta maskiranega na dom Lunarda, kjer se naj spoznata z Lucieto.

3. *slika.* — Načrt se izvrši in skoraj gladko izteče. V zadnjem trenutku slišijo, da prihajajo možje, ki so bili zbrani v sosednji sobi. Filipeto in Rikardo se skrivajeta. — Lunardo svečano pove, da je Lucieta zaročena s Filipetom. Oče Mavricij je šel domov po sina. Čim se vrne, bo zaroka in takoj nato poroka. Ženske se grozno prestrašijo. V tem se vrne Mavricij, ves iz sebe, ker ni našel doma Filipeta, ki da je odšel z Rihardom, tistim, ki skače okrog gospe Felice. Rikardo sliši v svojem skrivališču, da ga imenujejo potepuha, plane ven in za njim še Filipeto. — Zmešnjava, lov, krik in zastor pade.

4. *slika.* — Možje snujejo osveto in tarnajo: »Zakaj si ženske ustvaril Bog? Začetek vseh težav in vseh nadlog!« Njihovi naklepi izzvenijo v besedah: »Predse jo postavim, kak kolec pograbim, potem jo nabijem, ji glavo razbijem, nato za slovo jo zadavim, tako, tako, tako!« Te besede sliši Felice, ki jim pošteno izpraša vest in jim napravi tako pridigo, da ostanejo vsi trije brez sape. Končno pripelje Felice Margerito, Marino, Lucieto in Filipeta. V splošnem ginjenju in solzah sklenejo zaroko.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Župančič. Urednik: Matija Bravničar. Za upravo: Karel Mahkota. Tiskarna Makso Hrovatin. Vsi v Ljubljani.

*Ali ste že pokusili bonbone,
čokolado in kekse od trdke*

Bon-Bon

Če še niste, oglasite se na

Miklošičevi c. 30. Tel. 44-42

in ostali boste naš stalni odjemalec.

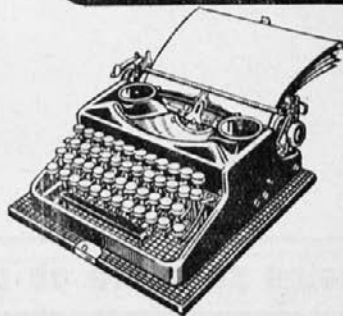
The Rex Co.

Ljubljana

Gradišče št. 10

Telefon št. 22-68

NAUMANN **Erika**

Štirje grobjani

Muzikalna veseloigra v treh dejanjih (4 slikah). Napisal Giuseppe Pizzolato, prevedel dr. I. Šorli, uglasbil Ermanno Wolf-Ferrari.

Dirigent: dr. D. Švara.

Inscenacija: dr. E. Franz

Režiser: R. Primožič.

Lunardo, trgovec antikv	J. Betetto k. g.
Margareta, njegova druga žena	M. Kogejeva
Lucijeta, Lunardova hčer	I. Ribičeva
Mauricio, trgovec	R. Primožič
Filipeto, njegov sin	S. Banovec
Marina, teta Filipeta	V. Heybalova
Simon, trgovec, njen mož	D. Zupan
Cancian, bogat meščan	F. Lupša
Felice, njegova žena	St. Poličeva
Grof Riccardo, tuji plemič	Št. Marčec
Služkinja pri Marini	Š. Ramšakova

Krajčevke.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetek ob 20.

Konec ob $\frac{3}{4}$ 23.

*Z najlepšimi modeli
in najboljšim delom*

se priporoča

DAMSKA KONFEKCIJA

A. PAULIN

LJUBLJANA

Šelenburgova ulica št. 1

**Knjigarna
Kleinmayr & Bamberg**

najstarejša v Jugoslaviji, priporoča
svojo bogato zalogo strokovnih in
zabavnih knjig v vseh jezikih

*

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 16